

Het Boek des Levens

Deborah Harkness bij Boekerij:

Allerzielen

De schaduw van de nacht

Het Boek des Levens

De eeuwige tijd

Het teken van de vogel

Deborah Harkness

Het Boek des Levens

Vertaald door Fanneke Cnossen en Jeannet Dekker

Voor Karen, die wel weet waarom

Eerste druk 2014

Vijfde druk 2024

ISBN 978-90-492-0329-0

ISBN 978-94-023-0200-4 (e-book)

NUR 302

Oorspronkelijke titel: *The Book of Life*

Vertaling: Fanneke Cnossen en Jeannet Dekker

Omslagbeeld en -ontwerp: © Johannes Wiebel | punchdesign, Munich, using images from stock.adobe.com

Zetwerk: Mat-Zet bv, Huizen

© 2014 by Deborah Harkness. All rights reserved, including the right of reproduction in whole or in part in any form.

This edition published by arrangement with Viking, a member of Penguin Group (USA) Inc.

© 2014 Nederlandse vertaling Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Het zijn niet de sterkste soorten die overleven, en ook niet de intelligentste. Het is de soort die het beste reageert op veranderingen.

– Philippe de Clermont, dikwijls toegeschreven aan Charles Darwin

Sol in Cancer

Het sterrenbeeld Kreeft houdt verband met huizen, grond, schatten en alles wat verborgen is. Het staat in het vierde huis van de dierenriem. Het duidt op de dood en het einde der dingen...

– Anoniem Engels Citatenboek, ca. 1590, Gonçalves MS 4890, f. 8^v

Geesten waren weinig tastbaar. Ze bestonden slechts uit herinneringen en een ziel. Boven op een van de ronde torens van Sept-Tours drukte Emily Mather een doorschijnende hand op de plek midden op haar borst, waar het afgrijzen nog altijd zwaar drukte.

Wordt het dan nooit gemakkelijker? Haar stem was nauwelijks waarneembaar, net als alles aan haar. *Het kijken? Wachten? Weten?*

Ik heb daar anders niets van gemerkt, antwoordde Philippe de Clermont korzelig. Hij zat vlak naast haar zijn eigen doorzichtige vinger te bestuderen. Van alle dingen die Philippe van dood-zijn niet aanstond – dat hij zijn vrouw Ysabeau niet meer kon aanraken, dat hij geen geur of smaak meer had, geen spieren voor een lekker robbertje boksen – stond onzichtbaarheid boven aan zijn lijstje. Daardoor werd hij er voortdurend aan herinnerd hoe onaanzienlijk hij nu was.

Emily's gezicht betrok en inwendig vervloekte Philippe zichzelf. De heks had hem sinds haar dood onafgebroken gezelschap gehouden en in zijn eenzaamheid gedeeld. Hoe haalde hij het in zijn hoofd om haar als een bediende af te blaffen?

Misschien wordt het gemakkelijker als ze ons niet meer nodig hebben, zei Philippe, vriendelijker nu. Hij mocht dan als geest de meeste ervaring hebben, het was Emily die de metafysische betekenis van hun situatie begreep. Wat de heks hem had verteld, druiste in tegen alles wat Philippe over het hiernamaals geloofde. Hij dacht dat de levenden de doden zagen juist omdat ze iets van hen nodig hadden: hulp, vergiffenis, vergelding. Emily hield vol dat dit mythes waren die door de mens waren bedacht en dat de doden zich pas aan de levenden konden laten zien als de laatsten verder gingen met hun leven en konden loslaten.

Toen hij dat eenmaal wist, kon hij het iets beter verdragen dat Ysabeau hem niet opmerkte, maar niet veel.

'Ik popel om te zien hoe Em reageert. Ze zal versteld staan.' Diana's warme altstem zweefde langs de kantelen omhoog.

Diana en Matthew, zeiden Emily en Philippe tegelijk, terwijl ze omhoog keken naar de met keien geplaveide binnenplaats rondom het château.

Daar, zei Philippe en hij wees naar de oprijlaan. Als vampier kon hij zelfs in de dood scherper zien dan een mens. Bovendien was hij knapper dan welke man ook verdiende te zijn, met zijn brede schouders en duivelse grijns. Hij keek Emily grijnzend aan, die onwillekeurig teruggrijnsde. *Een mooi stel, vind je ook niet? Moet je kijken hoe mijn zoon is veranderd.*

Vampiers veranderden niet door de jaren heen en dus verwachtte Emily hetzelfde donkere, bijna blauwzwarte haar te zien, dezelfde ongedurige grijsgroene ogen, zo koel en afstandelijk als een winterse zee, dezelfde bleke huid en brede mond. Maar zoals Philippe al zei, waren er een paar subtiele verschillen. Matthews haar was korter en hij had een baard, waardoor hij er nog gevaarlijker uitzag. Hij leek wel een piraat. Ze hapte naar adem.

Is Matthew... dikker geworden?

Ja. Ik heb hem vetgemest toen hij en Diana hier in 1590 waren. Hij zat met zijn neus in de boeken en daar werd hij soft van. Matthew moest meer vechten en minder lezen. Philippe had altijd al beweerd dat je ook tégelèerd kon worden. Matthew was daar het levende bewijs van.

Diana ziet er ook anders uit. Met dat lange, koperkleurige haar lijkt ze op haar moeder, zei Em, hem wijzend op de opvallendste verandering bij haar nichtje.

Diana struikelde over een kei en Matthew schoot haar te hulp. Ooit had Emily het feit dat Matthew voortdurend om Diana heen hing beschouwd als overbezorgd vampiergedrag. Maar nu ze het inzicht van een geest had gekregen, beseftte ze dat deze drang voortkwam uit het feit dat hij zich uitzonderlijk scherp bewust was van elke verandering in Diana's gezichtsuitdrukking, van elke stemmingswisseling, van elk teken van vermoeidheid of honger. Nu leek Matthews bezorgdheid echter nog intenser en alerter.

Niet alleen Diana's haar zit anders. Philippe had een verwonderde blik in zijn ogen. *Diana is zwanger... van Matthews kind.*

Emily bestudeerde haar niet nauwlettender, met het scherpere inzicht in de waarheid dat de doden nu eenmaal hadden. Philippe had gelijk... gedeeltelijk althans. *Je bedoelt kinderen. Diana krijgt een tweeling.*

Een tweeling, zei Philippe, en er klonk ontzag in zijn stem door. Hij wendde zijn blik af, werd afgeleid doordat zijn vrouw ten tonele verscheen. *Kijk, daar zijn Ysabeau en Sarah, met Sophie en Margaret.*

Wat gaat er nu gebeuren, Philippe? vroeg Emily terwijl de moed haar in de schoenen zonk.

Een einde. Een begin, zei Philippe, met opzet vaag blijvend. *Verandering.*

Diana houdt niet van verandering, daar heeft ze nooit van gehouden, zei Emily.

Dat komt omdat Diana bang is voor wat ze moet worden, antwoordde Philippe.

Marcus Whitmore had sinds die nacht in 1781, toen Matthew de Clermont een vampier van hem maakte, meer dan genoeg verschrikkingen meegemaakt. Geen ervan had hem voorbereid op de beproeving die hem vandaag te wachten stond: dat hij Diana Bishop moest vertellen dat haar dierbare tante Emily Mather was gestorven.

Marcus was door Ysabeau gebeld toen hij en Nathaniel Wilson naar het nieuws op de televisie in de familiebibliotheek keken. Sophie, Nathaniels vrouw, en hun baby Margaret deden een tukje op een van de sofa's.

'De tempel,' had Ysabeau buiten adem gezegd, ze was volkomen over haar toeren. Je moet nu komen.'

Marcus had zijn grootmoeder zonder meer gehoorzaamd, had op weg naar de deur alleen de tijd genomen om iets naar zijn neef Gallowglass en zijn tante Verin te roepen.

De zomerse avondschemering lichtte op toen hij dichter bij de open plek op de bergtop kwam. Daar was een schijnsel te zien van een bovennatuurlijke macht, waarvan Marcus tussen de bomen door een glimp opving. Door de magie die in de lucht hing ging zijn haar recht overeind staan.

Toen bespeurde hij de aanwezigheid van een vampier, Gerbert van Aurillaca. En van nog iemand... een heks.

Marcus werd uit het verleden naar het heden teruggetrokken door een lichte, doelbewuste tred door de stenen gang. De zware deur ging als altijd knarsend open.

'Hallo, schatje.' Marcus wendde zich af van het uitzicht over het landschap van Auvergne en haalde diep adem. Phoebe Taylors geur herinnerde hem aan de dichte seringenstruiken die naast de roodgeschilderde voordeur van de familieboerderij stonden. Na een lange winter in Massachusetts had de delicate en hardnekkige geur symbool gestaan voor de hoop op de lente, en de begripvolle glimlach van zijn lang geleden overleden moeder tevoorschijn getoverd. Nu deed hij Marcus alleen maar denken aan de kleine, wilskrachtige vrouw die voor hem stond.

‘Alles komt goed.’ Phoebe trok zijn kraag recht, haar olijkleurige ogen stonden bezorgd. Marcus droeg niet meer zijn vroegere concert-t-shirts, maar was zich formeler gaan kleden. Dat viel zo’n beetje samen met het moment dat hij zijn brieven begon te ondertekenen met ‘Marcus de Clermont’ in plaats van ‘Marcus Whitmore’. Dat was de naam waaronder ze hem had leren kennen, voordat hij haar vertelde over vampiers, vijftienhonderd jaar oude vaders, Franse kastelen vol onheilspellende familieleden en een heks die Diana Bishop heette. In Marcus’ ogen was het een regelrecht wonder dat Phoebe nog steeds bij hem was.

‘Nee, het komt niet goed.’ Hij pakte haar hand en plantte een kus op de palm. Phoebe kende Matthew niet. ‘Jij blijft hier bij Nathaniel en de rest. Alsjeblieft.’

‘Voor de laatste keer, Marcus Whitmore, ik wil naast je staan als je je vader en zijn vrouw gaat begroeten. Ik dacht dat we daarover uitgesproken waren.’ Phoebe stak haar hand uit. ‘Zullen we?’

Marcus legde zijn hand in die van Phoebe, maar in plaats van met haar mee de deur uit te lopen, zoals ze verwachtte, trok hij haar naar zich toe. Phoebe kwam tegen zijn borst tot stilstand. Met de ene hand greep ze die van hem en de andere drukte ze tegen zijn hart. Ze keek hem verbaasd aan.

‘Goed dan. Je mag mee, Phoebe, maar op een aantal voorwaarden. Ten eerste: je blijft voortdurend vlak bij mij of bij Ysabeau.

Phoebe deed haar mond open om te protesteren, maar Marcus legde haar met een ernstige blik het zwijgen op.

‘Ten tweede: als ik tegen je zeg dat je de kamer uit moet gaan, dan doe je dat ook. Zonder aarzeling. Zonder vragen te stellen. Dan ga je regelrecht naar Fernando. Hij is in de kapel of in de keuken.’ Marcus speurde haar gezicht af en zag dat ze er onder voorbehoud mee instemde. ‘Ten derde: zorg dat je onder alle omstandigheden buiten arm-bereik van mijn vader blijft. Begrepen?’

Phoebe knikte. Als elke andere diplomaat was ze bereid om zich naar Marcus’ regels te schikken, voorlopig althans. Maar als Marcus’ vader inderdaad het monster was dat hij volgens een aantal mensen in huis was, dan was Phoebe bereid te doen wat nodig was.

Fernando Gonçalves schonk een laagje losgeklopte eieren over de al bruin wordende aardappels in de bakpan. Zijn *tortilla española* was een van de weinige gerechten die Sarah Bishop wilde eten, en op een dag als vandaag kon de weduwe wel wat krachtvoer gebruiken.

Gallowglass zat aan de keukentafel stukjes kaarsvet uit een spleet tussen de oude planken weg te pulken. Met zijn schouderlange, blonde haar en gespierde bouw leek hij op een knorrige beer. Tattoos kronkelden in felle kleuren om zijn onderarmen en bicepsen. Ze verbeeldden iets wat op dat moment Gallowglass' gedachten bezighield, want een tatoeage bleef bij een vampier slechts een paar maanden zichtbaar. Zo te zien dacht Gallowglass nu aan zijn voorouders, want zijn armen zaten vol Keltisch sierknoopwerk en fabeldieren uit Noorse en Keltische mythen en legenden.

'Maak je nou maar geen zorgen.' Fernando's stem klonk warm en beschaafd, als een in eiken vaten gerijpte sherry.

Gallowglass keek even op en richtte daarna zijn aandacht weer op het kaarsvet.

'Niemand kan Matthew ervan weerhouden te doen wat hij moet doen, Gallowglass. Het is een erezaak om Emily's dood te wreken.' Fernando deed het vuur uit en liep naar Gallowglass toe, op blote voeten bewoog hij zich geluidloos over de betegelde vloer. Intussen stroopte hij de mouwen van zijn witte overhemd af. Dat was brandschoon, ondanks het feit dat hij die dag uren in de keuken had gestaan. Hij stopte het overhemd in zijn broekband en woelde met zijn vingers door zijn donkere, golvende haar.

'Je weet dat Marcus de schuld op zich wil nemen, hè?' zei Gallowglass. 'Maar Emily is niet dood vanwege de jongen.'

Het tafereel op de berg was merkwaardig vreedig geweest, als je de omstandigheden in ogenschouw nam. Gallowglass was een paar ogenblikken na Marcus bij de tempel aangekomen. Daar had slechts stilte geheerst en hij had Emily Mather geknield zien zitten in een door lichte stenen gemarkeerde cirkel. De heks Peter Knox was bij haar geweest en had zijn handen op haar hoofd gelegd met een verwachtingsvolle – zelfs hongerige – blik in zijn ogen. Gerbert van Aurillac, de vampierbuurman die het dichtst bij de De Clermonts woonde, stond belangstellend toe te kijken.

'Emily!' Sarahs smartelijke kreet had met zo'n kracht de stilte verscheurd dat zelfs Gerbert een stap achteruit deed.

Verschrikt liet Knox Emily los. Ze zakte bewusteloos op de grond neer. Sarah haalde met een enkele, machtige bezwering naar de andere heks uit waardoor Knox over de open plek vloog.

'Nee, Marcus heeft haar niet gedood,' zei Fernando, Gallowglass' aandacht trekkend. 'Maar zijn onachtzaamheid...'

'Onervarenheid,' zei Gallowglass, hem onderbrekend.

'Onachtzaamheid,' herhaalde Fernando, 'speelde wel degelijk een rol

in de tragedie. Dat weet Marcus en hij accepteert die verantwoordelijkheid.'

'Marcus heeft er niet om gevraagd de baas te moeten spelen,' gromde Gallowglass.

'Nee. Ik heb hem voor die functie voorgedragen en Matthew was het met me mee eens dat het de juiste beslissing was.' Fernando kneep even in Gallowglass' schouder en liep naar het fornuis terug.

'Ben je daarom hier? Uit schuldgevoel, omdat je weigerde de leiding van de broederschap op je te nemen toen Matthew vroeg of je hem wilde helpen?' Niemand was verbaasder geweest dan Gallowglass toen Fernando in Sept-Tours opdook. Fernando had zich daar niet meer laten zien sinds de dood van Gallowglass' vader, Hugh de Clermont, in de veertiende eeuw.

'Ik ben hier omdat Matthew er voor me was nadat Hugh door de Franse koning was geëxecuteerd. Afgezien van mijn verdriet was ik toen helemaal alleen op de wereld.' Fernando zei het op scherpe toon. 'En de reden waarom ik de Ridders van Lazarus niet wilde leiden, was dat ik geen De Clermont ben.'

'Je was mijn vaders partner!' wierp Gallowglass tegen. 'Hugh's partner. Je bent net zo goed een De Clermont als Ysabeau of haar kinderen!'

Fernando deed zorgvuldig de ovendeur dicht.

'Ik ben Hugh's partner,' zei Fernando, nog altijd met afgewende blik. 'Voor mij zal je vader nooit verleden tijd zijn.'

'Sorry, Fernando,' zei Gallowglass getroffen. Hoewel Hugh al bijna zeventienhonderd jaar dood was, was Fernando nooit over dat verlies heen gekomen. Gallowglass betwijfelde of dat ooit zou gebeuren.

'En voor wat betreft het feit dat ik een De Clermont ben,' vervolgde Fernando, die nog altijd naar de muur boven het fornuis staarde, 'daar was Philippe het niet mee eens.'

Gallowglass begon weer nerveus aan de was te pulken. Fernando schonk twee glazen rode wijn in en nam die mee naar de tafel.

'Alsjeblieft,' zei Fernando terwijl hij Gallowglass er een toeschoof. 'Jij kunt vandaag ook wel een opkikker gebruiken.'

Marthe stookte de keuken in. Ysabeaus huishoudster zwaaide de scepter in dit deel van het chateau en ze was niet blij met de indringers. Ze wierp Fernando en Gallowglass een zure blik toe, snoof en trok de ovendeur open.

'Dat is mijn beste braadpan!' zei ze beschuldigend.

'Dat weet ik. Daarom gebruik ik hem ook,' antwoordde Fernando en hij nam een slokje wijn.

‘Jij hoort niet in de keuken, Dom Fernando. Ga naar boven. En neem Gallowglass mee.’ Marthe pakte thee en een theepot van de plank naast de gootsteen. Toen zag ze dat er op een theeblad een in een handdoek gewikkelde pot stond, met daarnaast kop-en-schotels, melk en suiker. Haar frons werd dieper.

‘En waarom hoor ik niet in de keuken?’ vroeg Fernando op hoge toon.

‘Je bent geen bediende,’ zei Marthe. Ze haalde het deksel van de pot en rook wantrouwig aan de inhoud.

‘Dat is Diana’s lievelingsthee. Jij hebt me verteld wat ze lekker vond, weet je nog?’ Fernando glimlachte triest. ‘En in dit huis is iedereen een bediende van de De Clermonts, Marthe. Het enige verschil is dat jij, Alain en Victoire daar vorstelijk voor worden betaald. Van ons wordt verwacht dat we dankbaar zijn voor het voorrecht.’

‘En terecht. Andere *manjasang* dromen ervan om deel te mogen uitmaken van deze familie. Denk daar voortaan maar aan... en aan de citroen, Dóm Fernando,’ zei Marthe, en ze sprak zijn voorname titel nadrukkelijk uit. Ze pakte het theeblad op. ‘Trouwens, je eieren branden aan.’

Fernando sprong op om ze te redden.

‘En als het om jou gaat,’ zei Marthe terwijl ze haar zwarte ogen op Gallowglass richtte. ‘Jij hebt ons niet alles verteld wat je ons over Matthew en zijn vrouw had moeten vertellen.’

Gallowglass keek schuld bewust in zijn wijnglas.

‘Madame je grootmoeder neemt jou later wel onder handen.’ En met die ijzingwekkende opmerking beende Marthe de keuken uit.

‘Wat heb je nou weer gedaan?’ vroeg Fernando, terwijl hij zijn tortilla – die, *Albamdulillah*, niet was mislukt – op het fornuis zette. Hij kende Gallowglass al zo lang dat hij wel wist dat welke puinhoop die ook had veroorzaakt, hij dat met alle goede bedoelingen van de wereld had gedaan zonder ook maar een flauw benul te hebben dat het op een ramp zou kunnen uitdraaien.

‘Nóú-óúóú,’ zei Gallowglass en hij rekte de klinkers zoals alleen een Schot dat kan, ‘misschien heb ik hier en daar wat uit het verhaal weggelaten.’

‘Zoals?’ zei Fernando, die onheil rook tussen de normale keukengeuren.

‘Zoals het feit dat tantetje zwanger is, en wel van niemand minder dan Matthew. En het feit dat grootpapa haar als dochter heeft geadopteerd. Goeie god, zijn bloedeed was oorverdovend.’ Gallowglass keek

bedachtzaam. 'Denk je dat we die nog steeds kunnen horen?'

Fernando bleef stomverbaasd met open mond staan.

'Kijk me niet zo aan. Het leek me gewoon niet goed om het nieuws van de baby te vertellen. Vrouwen zijn daar heel apart in. En Philippe heeft voor zijn dood in 1945 tante Verin over de bloedeed verteld, en zij heeft daar ook nooit met een woord over gerept!' zei Gallowglass verdedigend.

Een dreun verscheurde de lucht, alsof er een stille bom tot ontplofing kwam. Iets groens en vurigs schoot langs het keukenraam.

'Wat was dat in hemelsnaam?' Fernando schopte de deur open en schermde zijn ogen af tegen het felle zonlicht.

'Een woedende heks, stel ik me zo voor.' Gallowglass' stem klonk terneergeslagen. 'Sarah heeft Diana en Matthew zeker het nieuws over Emily verteld.'

'Niet de explosie. Dat daar!' Fernando wees naar Saint-Luciens klokkentoren, waar een gevleugeld vuurspuwend wezen met twee poten omheen cirkelde. Gallowglass ging staan om het beter te kunnen zien.

'Dat is Corra. Zij gaat waar tantetje gaat,' zei Gallowglass achteloos.

'Maar dat is een draák.' Fernando draaide zich met een woeste blik om naar zijn stiefzoon.

'Welnee! Dat is geen echte draak. Zie je dan niet dat ze maar twee poten heeft? Corra is een vuurdraak.' Gallowglass draaide zijn arm om een tattoo te laten zien van een gevleugeld schepsel dat sterk leek op het beest in de lucht. 'Net als deze. Ik mag dan hier en daar wat details hebben weggelaten, maar ik heb iedereen gewaarschuwd dat tantetje Diana niet meer dezelfde heks is die ze vroeger was.'

'Het is echt waar, liefje. Em is dood.' De stress die het met zich meebracht om het aan Diana en Matthew te vertellen werd Sarah duidelijk te veel. Ze had kunnen zweren dat ze net een draak had gezien. Fernando had gelijk, ze moest minder whisky drinken. Ze wreef in haar ogen. Die brandden door gebrek aan slaap.

'Ik geloof je niet.' Diana's stem klonk schrill en scherp van paniek. Ze doorzocht Ysabeaus deftige salon alsof ze verwachtte dat Emily zich daar achter een van de weelderige canapés had verstopt.

'Emily is er niet meer, Diana.' Matthew ging voor haar staan. Zijn sussende stem was doortrokken van verdriet en tederheid. 'Ze is gestorven.'

'Nee.' Diana wilde zich langs hem wringen en verder zoeken, maar Matthew trok haar in zijn armen.

‘Ik vind het zo erg, Sarah,’ zei Matthew terwijl hij Diana dicht tegen zich aan hield.

‘Zeg dat nou niet!’ riep Diana uit. Ze worstelde om zich te bevrijden uit de onwrikbare greep van de vampier en stompte met haar vuisten op Matthews schouder. ‘Em is niet dood. Dit is een nachtmerrie. Maak me wakker, Matthew. Alsjeblieft! Ik wil weer in 1591 wakker worden.’

‘Dit is geen nachtmerrie,’ zei Sarah. In de afgelopen lange weken was haar wel duidelijk geworden dat Ems dood maar al te afschuwelijk echt was.

‘Dan heb ik tijdens mijn tijdreizigersbezwering ergens een verkeerde afslag genomen of mijn koorden zijn in de knoop geraakt. Zo hoort het toch niet af te lopen, Matthew!’ Diana trilde van top tot teen van verdriet en shock. ‘Em heeft me beloofd dat ze nooit zou weggaan zonder afscheid te nemen.’

‘Em had geen tijd om van wie dan ook afscheid te nemen. Maar dat betekent niet dat ze niet van je hield.’ Sarah hield zichzelf dat wel honderd keer per dag voor.

‘Diana moet gaan zitten,’ zei Marcus, en hij zette een stoel naast Sarah neer. In veel opzichten zag Matthews zoon er nog steeds uit als de surfer van in de twintig, die in oktober vorig jaar het huis van de Bishops was binnengewandeld. Hij droeg nog altijd het leren koordje met de vreemdsoortige verzameling voorwerpen die hij door de eeuwen heen had verzameld, die in zijn nek verstrikt zat in het blonde haar. Aan zijn voeten nog steeds de Converse-sneakers waar hij zo dol op was. Maar de waakzame, trieste blik in zijn ogen was nieuw.

Sarah was dankbaar dat Marcus en Ysabeau er waren, maar aan wie ze op dit moment echt behoefte had, was Fernando. Tijdens deze elende was hij haar rots in de branding geweest.

‘Dank je, Marcus,’ zei Matthew, die Diana met haar stoel hielp. Phoebe wilde een glas water in Diana’s hand drukken. Toen Diana er alleen maar niets ziend naar keek, pakte Matthew het aan en zette het op een tafeltje bij haar in de buurt.

Alle ogen waren nu op Sarah gericht.

Sarah was niet goed in dit soort dingen. Diana was de historicus van de familie. Zij wist waar te beginnen en hoe ze de verwarrende gebeurtenissen tot een samenhangend verhaal kon rijgen. Met een begin, midden en eind, en misschien zelfs met een aannemelijke verklaring waarom Emily was gestorven.

‘Er bestaat geen gemakkelijke manier om je dit te vertellen,’ begon Diana’s tante.

‘Je hoeft ons niets te vertellen,’ zei Matthew, terwijl hij haar met een begripvolle, meelevende blik aankeek. ‘De uitleg kan wachten.’

‘Nee. Jullie moeten het allebei weten.’ Sarah reikte naar het glas whisky dat normaal gesproken naast haar stond, maar nu stond het er niet. Ze keek Marcus vragend aan, kon even niets uitbrengen.

‘Emily is bij de oude tempel gestorven,’ zei Marcus. Hij nam de rol van verteller over.

‘De tempel die aan de godin gewijd is?’ fluisterde Diana en ze trok een rimpel in haar voorhoofd in een poging zich te concentreren.

‘Ja,’ zei Sarah met schorre stem en ze hoestte het brok in haar keel weg. ‘Emily ging daar steeds vaker naartoe.’

‘Was ze alleen?’ Matthews gezichtsuitdrukking was niet langer hartelijk en begripvol, en zijn toon klonk ijzig.

Opnieuw viel er een stilte, deze keer was die zwaar en beladen.

‘Emily wilde niet dat iemand met haar meeging,’ zei Sarah, zichzelf dwingend om eerlijk te zijn. Diana was ook een heks en zou het meteen merken als ze iets anders zei dan de waarheid. ‘Marcus probeerde haar over te halen om iemand mee te nemen, maar Emily wilde dat niet.’

‘Waarom wilde ze eigenlijk alleen zijn?’ vroeg Diana, die merkte dat Sarah zich slecht op haar gemak voelde. ‘Wat was er aan de hand, Sarah?’

‘Em nam sinds januari haar toevlucht tot hogere magie, voor advies.’ Sarah wendde haar blik af van Diana’s verschrikte gezicht. ‘Em had afschuwelijke voorgevoelens over dood en verderf, en ze dacht dat ze op die manier zou kunnen nagaan waar ze vandaan kwamen.’

‘Maar Em heeft altijd gezegd dat het voor heksen te gevaarlijk is om zich met hogere magie bezig te houden,’ zei Diana, en haar stem klonk weer schrill. ‘Ze zei dat iedere heks die dacht immuun te zijn voor de gevaren ervan, er door schade en schande achter zou komen hoe machtig die was.’

‘Ze sprak uit ervaring,’ zei Sarah. ‘Hogere magie kan verslavend zijn. Emily wilde niet dat je wist dat ze die kant op werd getrokken, liefje. Ze had in geen tientallen jaren een glazen bol aangeraakt of een poging gedaan een geest op te roepen.’

‘Geesten oproepen?’ Matthew kneep zijn ogen tot spleetjes. Met zijn donkere baard zag hij er werkelijk angstaanjagend uit.

‘Volgens mij wilde ze met Rebecca in contact komen. Als ik had beseft hoever ze al met haar pogingen was gegaan, had ik harder mijn best gedaan om haar tegen te houden.’ Sarahs ogen schoten vol tranen. ‘Peter Knox moet de macht die Emily opriep hebben gevoeld, hij was

altijd al gefascineerd door hogere magie. Toen hij haar eenmaal had gevonden...'

'Knox?' Matthew zei het zachtjes, maar de haartjes in Sarahs nek gingen alarmerend rechtop staan.

'Toen we Em vonden, waren Knox en Gerbert er ook,' legde Marcus uit, ellendig om het te moeten toegeven. 'Ze had een hartaanval gehad. Emily heeft zich vast uit alle macht verzet tegen wat Knox aan het doen was. Ze was amper bij bewustzijn. Ik heb nog geprobeerd haar te reanimeren. Sarah ook, maar we konden geen van allen nog iets uitrichten.'

'Wat hadden Gerbert en Knox hier trouwens te zoeken? En wat hoopte Knox er in godsnaam bij te winnen om Em te vermoorden?' riep Diana uit.

'Ik geloof niet dat hij haar wilde doden, liefje,' antwoordde Sarah. 'Knox las Emily's gedachten, of probeerde dat althans. Haar laatste woorden waren: "Ik ken het geheim van Ashmole 782, en jij zult daar nooit de hand op weten te leggen."' "

'Ashmole 782?' Diana keek stomverbaasd. 'Weet je dat zeker?'

'Heel zeker.' Sarah wenste dat haar nicht dat onzalige manuscript nooit in de Bodleian-bibliotheek had gevonden. Dat was de oorzaak van het leeuwendeel van de problemen waar ze nu mee te maken hadden.

'Knox was ervan overtuigd dat de De Clermonts ontbrekende bladzijden uit Diana's manuscript in bezit hadden en de geheimen ervan kenden,' wierp Ysabeau ertussendoor. 'Verin en ik zeiden tegen Knox dat hij het mis had, maar het enige waardoor hij zich van dat onderwerp liet afleiden was de baby. Margaret.'

'Nathaniel en Sophie zijn ons naar de tempel gevolgd. Ze hadden Margaret meegenomen,' legde Marcus uit toen hij Matthews verbijssterde blik zag. 'Voordat Emily bewusteloos raakte, zag Knox Margaret en wilde hij per se weten hoe twee demonen een heksenkind hadden kunnen krijgen. Knox haalde het convenant erbij. Hij dreigde Margaret mee te nemen naar de Congregatie, zolang het onderzoek nog gaande is naar wat hij noemde "ernstige mazen" in de wet. Terwijl wij Emily probeerden te reanimeren en de baby in veiligheid wilden brengen, glipten Gerbert en Knox weg.'

Tot voor kort had Sarah de Congregatie altijd beschouwd als een noodzakelijk kwaad. Het was voor de drie buitenaardse soorten – demonen, vampiers en heksen – niet eenvoudig om tussen de mensen te leven. Stuk voor stuk waren ze wel eens ergens in de geschiedenis mik-

punt geweest van angst en geweld. Reden voor een aantal schepsels om lang geleden een convenant te sluiten, om het risico tot een minimum te beperken dat de mensen zouden doorkrijgen dat zij ook in hun wereld leefden. Verbroedering tussen de soorten werd aan banden gelegd en ze mochten ook niet deelnemen aan menselijke religie of politiek. De uit negen leden bestaande Congregatie zag erop toe dat het convenant werd nageleefd en dat de schepsels de voorwaarden ervan respecteerden. Nu Diana en Matthew weer thuis waren, kon wat Sarah betrof de Congregatie met convenant en al naar de hel lopen.

Opeens draaide Diana met een ruk haar hoofd om en een blik vol ongelooftrok over haar gezicht.

‘Gallowglass?’ hijgde ze toen de geur van de zee de zitkamer binnendreef.

‘Welkom thuis, tantetje.’ Gallowglass liep naar voren, hier en daar glansde zijn goudkleurige baard in de zon. Diana staarde hem verbijs-terd aan terwijl haar een snik ontsnapte.

‘Kom, kom.’ Gallowglass tilde haar op in een berenomhelzing. ‘Het is alweer een tijdje geleden dat vrouwen in huilen uitbarstten als ze me zagen. Bovendien zou ik eigenlijk degene moeten zijn die bij dit weerzien hoort te huilen. Jij hebt mij nog maar een dag of wat geleden gesproken. Voor mij zijn er eeuwen overheen gegaan.’

Er flakkerde iets magisch op langs de contouren van Diana’s lichaam, als een kaars die langzaam licht vangt. Sarah knipperde met haar ogen. Ze moest nu toch echt de drank laten staan.

Matthew wisselde een blik met zijn neef. Matthew keek nog bezorgder toen Diana harder begon te huilen en de glinstering om haar heen intenser werd.

‘Het is beter dat Matthew je mee naar boven neemt.’ Gallowglass haalde een verkreukelde gele zakdoek uit zijn zak. Die gaf hij aan Diana terwijl hij haar zorgvuldig afschermdte tegen nieuwsgierige ogen.

‘Gaat het wel met haar?’ vroeg Sarah.

‘Alleen een beetje moe,’ zei Gallowglass, en hij en Matthew troonden Diana mee naar Matthews afgelegen torenkamers.

Toen Diana en Matthew weg waren, liet Sarahs breekbare zelfbeheersing haar in de steek en ze begon te huilen. Ze doorleefde elke dag opnieuw de gebeurtenissen rondom Ems dood, maar samen met Diana was dat nog pijnlijker. Fernando trok een bezorgd gezicht en liep naar haar toe.

‘Goed zo, Sarah. Gooi het er maar uit,’ mompelde Fernando en hij trok haar dicht tegen zich aan.

‘Waar was je toen ik je nodig had?’ zei Sarah dwingend, en ze begon nog harder te snikken.

‘Ik ben er nu,’ zei Fernando, haar zachtjes heen en weer wiegend. ‘En Diana en Matthew zijn veilig thuis.’

‘Dat trillen wil maar niet ophouden.’ Diana klappertandde en haar ledematen stuiptrekten alsof iemand er met onzichtbare touwtjes aan trok. Gallowglass perste zijn lippen op elkaar, hield zich afzijdig terwijl Matthew een deken om zijn vrouw wikkelde.

‘Dat komt door de schok, *mon coeur*,’ mompelde Matthew en hij drukte een kus op haar wang. Het lag niet alleen aan de dood van Emily. Ook de herinneringen aan het eerdere, traumatische verlies van haar ouders maakten haar van streek. Hij wreef over haar armen, waardoor de deken over haar huid schoof. ‘Wil je misschien wat wijn halen, Gallowglass?’

‘Beter van niet. De kindjes...’ begon Diana. Er kwam een verwilderde blik in haar ogen en ze begon weer te huilen. ‘Die zullen Em nooit leren kennen. Onze kinderen moeten nu zonder Em opgroeien.’

‘Hier.’ Gallowglass schoof een zilveren heupfles Matthews kant op. Zijn oom keek hem dankbaar aan.

‘Nog beter,’ zei Matthew terwijl hij de dop losdraaide. ‘Een klein slokje, Diana. Dat kan geen kwaad voor de tweeling en je wordt er kalm van. Ik zal Marthe vragen of ze zwarte thee met heel veel suiker wil komen brengen.’

‘Ik vermoord die Peter Knox,’ zei Diana woedend, nadat ze een slokje van de whisky had genomen. De glinstering om haar heen vlamde op.

‘Maar niet vandaag,’ zei Matthew resoluut en hij gaf de fles aan Gallowglass terug.

‘Is tantetjes *glaem* soms zo fel sinds ze terug is?’ Gallowglass had Diana Bishop sinds 1591 niet gezien, maar hij kon zich niet herinneren dat die glans hem daar zo was opgevallen.

‘Ja. Ze droeg een vermomningsbezwering. Waarschijnlijk is die door de schok van zijn plek gedrukt,’ zei Matthew terwijl hij haar op de bank liet zakken. ‘Diana wilde dat Emily en Sarah zouden genieten van het feit dat ze oma werden, voordat ze haar met vragen bestookten over haar toegenomen krachten.’

Gallowglass slikte een vloek in.

‘Beter?’ vroeg Matthew terwijl hij Diana’s vingers naar zijn lippen bracht.

Diana knikte. Ze klappertandde nog steeds, merkte Gallowglass.

Het deed hem pijn te zien dat ze zo veel moeite had om zichzelf onder controle te krijgen.

‘Ik vind het zo erg wat er met Emily is gebeurd,’ zei Matthew en hij nam haar gezicht in zijn handen.

‘Is het onze schuld? Zijn we te lang in het verleden gebleven, zoals pa al zei?’ Diana zei het zo zachtjes dat zelfs Gallowglass haar bijna niet verstond.

‘Natuurlijk niet,’ antwoordde Gallowglass op bruuske toon. ‘Het is Peter Knox’ schuld. En van niemand anders.’

‘Laten we ons nu niet druk maken over de schuldvraag,’ zei Matthew. Maar in zijn ogen stond woede te lezen.

Gallowglass schonk hem een begrijpend knikje. Matthew had heel wat te zeggen over Knox en Gerbert... later. Nu eiste zijn vrouw zijn aandacht op.

‘Emily zou willen dat je alleen maar om jezelf en Sarah zou denken. Dat is voorlopig genoeg.’ Matthew streek Diana’s koperkleurige haarlokken naar achteren, die door de zoute tranen tegen haar wangen plakten.

‘Ik moet weer naar beneden,’ zei Diana, terwijl ze met Gallowglass’ felgele zakdoek over haar ogen wreef. ‘Sarah heeft me nodig.’

‘We blijven nog even hier. Wacht tot Marthe er is met de thee,’ zei Matthew en hij ging naast haar zitten. Diana liet zich tegen hem aan vallen, ze haalde snikkend adem terwijl ze haar best deed haar tranen binnen te houden.

‘Ik laat jullie maar,’ zei Gallowglass bars.

Matthew bedankte hem met een knikje.

‘Dank je wel, Gallowglass,’ zei Diana en ze reikte hem de zakdoek aan.

‘Hou hem maar,’ zei hij en hij liep naar de trap.

‘We zijn alleen. Nu hoef je je niet meer groot te houden,’ mompelde Matthew tegen Diana toen Gallowglass de wenteltrap af liep.

Gallowglass liet Matthew en Diana in een onlosmakelijke verstrengeling achter, hun gezichten vertrokken van pijn en verdriet, terwijl ze elkaar de troost schonken die ze bij zichzelf niet konden vinden.

Ik had je nooit mogen vragen hier te komen. Ik had een andere manier moeten bedenken om antwoord op mijn vragen te krijgen. Emily draaide haar gezicht naar haar beste vriendin.

Ik ben liever hier bij mijn dochter dan ergens anders, zei Rebecca Bishop. Stephen begrijpt dat. Ze keek weer naar de aanblik die Diana en

Matthew boden, nog altijd verwickeld in hun verdrietige omhelzing.

Wees maar niet bang. Matthew zorgt voor haar, zei Philippe. Hij probeerde nog altijd hoogte te krijgen van Rebecca Bishop. Ze was een buitenwoon uitdagend schepsel, en even geroutineerd in het bewaren van geheimen als welke vampier ook.

Ze zorgen voor elkaar, zei Rebecca en ze streek met haar hand over haar hart, *maar dat wist ik al.*

Matthew rende vanuit zijn torenkamers in Sept-Tours via de stenen wenteltrap naar de begane grond van het chateau. Hij omzeilde de gladde plek op de dertigste en de ruwe plek op de zeventiende tree, waar Baldwin tijdens een van hun ruzies met zijn zwaard een stuk had afgehakt.

Matthew had de toren laten bouwen als zijn persoonlijke toevluchtsoord, een plek ver weg van de aanhoudende reuring die zich altijd rondom Philippe en Ysabeau voordeed. Vampierfamilies waren groot en luidruchtig: twee of meer bloedlijnen voegden zich schoorvoetend samen, en zo goed en zo kwaad als het ging probeerden ze als één gelukkige roedel samen te wonen. Voor roofdieren was dat een zeldzaamheid, zelfs voor die welke op twee benen liepen en in een mooi huis woonden. Gevolg was dat Matthews toren vooral was ontworpen als verdedigingswal. Er waren geen deuren waarmee een vampier zich heimelijk toegang kon verschaffen en de enige ingang was tevens de uitgang. Dit alles had hij zo zorgvuldig georganiseerd dat het boekdelen sprak over zijn relatie met zijn broers en zussen.

Op deze avond voelde de afzondering van zijn toren als een gevangenis. Het was niet te vergelijken met het drukke leven dat hij en Diana in het elizabethaanse Londen hadden geleid, omgeven door familie en vrienden. Matthews baan als spion voor de koningin was niet eenvoudig geweest, maar de beloning was er dan ook naar. Hij was vroeger lid geweest van de Congregatie, waardoor hij enkele heksen van de strop had weten te redden. Diana was begonnen aan een levenslange ontwikkeling, waarin haar heksenmacht steeds groter zou worden. Ze hadden zelfs twee weeskinderen in huis genomen om die een kans op een betere toekomst te bieden. In de zestiende eeuw was hun leven niet altijd gemakkelijk geweest, maar hun dagen waren vol liefde geweest en een gevoel van hoop dat Diana overal vergezelde. Weer terug in Sept-Tours leken ze aan alle kanten te worden omringd door de dood en de De Clermonts.